

gotovo učitelj povsodi v prvi vrsti rabil, da učenca preveč ne osamoti od družih sorodnih ved.

Razume se samo ob sebi, na tej stopinji pouka, kakeršni je naša knjiga namenjena, o kemični sestavi rudnin ni mogoče mnogo govoriti, kajti učenec nima do tedaj še nikacega pojma o kemiji. Le malokdaj je prilika in se sme nekoliko omeniti o kemični sestavi; tega pravega pravila se je tudi držal g. pisatelj pri opisovanju rudnin ter večinoma ni dodajal kemičnih stvari. Vender bi za svojo osobo želeli tu in tam nekoliko več tega materijala, ki se lahko sproti, v opazkah ali oklepah, nekoliko podrobneje razloži, kakor to delajo nekatere novejšje knjige. Se ve da, predpisi tega ne zahtevajo in šolsko knjigo je pač treba urediti najprej po teh višjih naredbah.

Kar se vnanje oblike tiče, knjiga ne zaostaje nikjer za družimi jednacimi deli. Založnik jo je tako lično in ukusno oskrbel, kakor zadnji čas vse šolske knjige, ki so pri njem ugledale beli dan. Mala podpora, katero je založniku dovolil deželni zbor kranjski, nosi šolski književnosti naši velike obresti. Podob je sicer malo, a pri naših razmerah jih je težko več zahtevati.

G. Erjavcu pa konečno pač moramo čestitati za novi „Prirodopis rudninstva“. Ako smo že lani občudovali dovršeni njegov prevod Somatologije, velja to še v mnogo večji meri o njegovem najnovejšem izvirnem delu, ki nam kaže izkušenega šolnika in pedagoga pri razvrstitvi gradiva, v jeziku pa pisatelja, ki ima slovenski jezik tako v oblasti, kakor malokdo; ki zna njegova svojstva in njegovo krasoto tako uporabljevati in razvijati, da ga mu ni vrstnika. Ne le prirodopisec, temveč v jednaki meri tudi jezikoslovec bode našel obilno veselja na novi knjigi!

Da jo bode vis. ministerstvo v kratkem potrdilo, o tem pač ni dvojbe. Bog daj, da bi jo naši učenci kmalu v roke jemali!

Ivan Šubic.

Franjo Jos. Remec †.

Nisem se nadejal, da mi bode pisati osmrtnico svojemu ljubeznivemu prijatelju, možu, na čegar prerani gomili plakajo vdova in mila otročiča; a ne le ti, tudi domovina slovenska po pravici žaluje o prezigodnji smrti blagega pokojnika.

Franjo Jos. Remec se je porodil v prijazni vasi Rupi, četrť ure oddaljeni od gorenjskega mesta Kranja v 22. dan meseca novembra 1850. leta. Imel je dva brata in jedno sestro. Roditelja sta kmet-skega stanu, a oče mu je že za rana umrl. Pri hiši pravijo pri Kmetovih; od tod tudi njega pisateljsko ime „Kmetov“.

Početne šole je obiskoval v Kranji; dovršivši jih prestopi v prvi gimnazijski razred tamošnje nižje gimnazije 1862. leta, kjer sta mu bila sošolca zdanji advokat dr. Val. Štempihar in dr. Ivan Svetina, zdaj profesor na ljubljanski gimnaziji.

Dovršivši nauke v Kranji vstopi v ljubljansko višjo gimnazijo, ker sta roditelja in njegova strijca Primož Remec, bivši škofjeloški župnik in Fr. Remec, duhovnik pri novem sv. Antonu v Trstu, menila, da postane duhovnik; a želja se ni izpolnila niti jednega niti drugega.

Leta 1869. meseca septembra je bil razpisan telegrafijski tečaj pri c. k. telegrafijem vodstvu v Trstu za prihodnje uradnike.

Tedaj je Remec dovršil 7. gimnazijski razred; odloči se, popustiti študije ter iti v rečeni tečaj, kamor je bil tudi vzprejet.

Tu prebije brzozjavni izpit z izvrstnim vspehom meseca decembra, a takoj potem 1870. leta stopi v c. kr. službo pri glavni tržaški postaji, kamor ga je bilo odločilo ministerstvo trgovine in prometa. Ondukaj je stanoval pri svojem jako ljubeznivem strijci, že rečenem, a sedaj pokojnem Fr. Remci, kateri je jako čislal mladega netjaka; a vendar je trebalo vselej dovoljenja, ako je hotel čez navadno uro zunaj dóma ostati, bodi si v družbi svojih prijateljev, bodi si v čitalnici. Nikakor pak ne treba misliti, da je strijc to zahteval boječ se Bog zna česa, temveč iz gole očetovske skrbi in ljubezni do svojega netjaka, dasi je dobro znal, v kakšno družbo mladi Franjo zahaja.

Ker je bil pokojnik izvrsten pevec, ni mogel nastopiti pevski zbor nikdar brez njega, a trebalo je reči strijcu, naj ta in ta dan ali večer dovoli, da se vrne pozneje domov nego navadno.

Za taka dovoljenja je često vložil svojo veljavno besedo naš slavno-poznati prelagatelj Schillerjevega Viljema Tela in Valenštajna.

Ko si je Fr. Jos. Remec 1872. l. gmotno toli opomogel, da je živel ob svoji plači, ni ostal dlje časa pri strijci, temveč šel je stanovat h gospé Alojziji Degregorio, kjer smo vkupe prebivali Podmilšak, Remec, Ant. Možina in jaz.

Tu se Franjo seznanil z gospodinjino sestro Dragotino Ogorelčevo iz Škofljice pod Ljubljano, s katero se oženi 1875. leta v Šmariji na Dolenjskem. Tako si ustanovi svoje ognjišče, katerega se je jako veselil.

Odslej postane mož v najplemenitejšem pomenu besede; kjer je bilo treba delati v prospeh in narodno probujenje, povsod je bil Franjo med prvimi in odločnimi voditelji, v čitalnici ga vidimo med pevci, v gledališči med najspretnejšimi gledališkimi predstavljalci in v odboru čitalničnem blagajnika, kjer je opravljal ta posel do svojega odhoda v Ljubljano dne 24. junija 1879. l.

Mnogostransko delovanje poleg težke stanovske službe je zelo neugodno vplivalo na njega nežen organizem. Osobito oslabilo ga je njegovo izredno ponočno službovanje, kjer mu je bilo poleg Hughe-sovega aparata po več ur sključenemu sedeti. A prvi kal neozdravne bolezni si je v svoje prsi zasejal, kakor je sam pravil, na nekem sprehodu v tržaškem gozdiči (Boschetto). Nekega prijaznega spomladanskega dné se gre sprehajati v gozdič. Utrujen od ponočne službe leže v senco ter začne čitati. Spanec ga premaga, a ko se čez nekoliko ur prebudi, bil je trd in mrzel po vsem životu. Od tega trenutka ni bil več zdrav. Zato je menil, da do dobrega okreva, ako se preseli v Ljubljano. Toda varal se je. Tudi v njega ožji domovini ni bilo pomoči zoper sušico v grlu, dasi je mnogo hodil okrog zdravnikov. Leto dni pred smrtjo dobi dlje časa dopust ter se gre zdraviti na Brankovo poleg Velikih Lašč, meneč, da si v svežem in čistem vzduhu kaj opomore, a celó nič mu ni koristilo; ker ga je na poti dež ujel ter do polti premočil, vrnil se je še slabejši v Ljubljano. Naposled izgubi glas, da ni mogel brez velicega truda s svojimi dragimi občevati. V srce se je moral smiliti človeku, ko je o lepih dnevih, kadar ni imel službe, posedal po ljubljanski „Zvezdi“, okrog njega pa je skakal njegov starejši sin, živi Bogomil. V svesti si gotove bližnje smrti svoje, je vender skrbeč, da ne bi ga dejali v pokoj ter predragi obitelji njegovi skrčili dohodkov, do zadnjega trenutka opravljal težavno svojo službo. Dne 31. oktobra omedli v pisarni, pelje se domov, leže ter 4. novembra ob $\frac{1}{2}$ 10. izdihne blago svojo dušo.

Pokojni Remec je bil vrlo omikan mož. V Trstu se priučil po polnem francoskemu in vlaškemu jeziku, nato se loti ruskega jezika in slovstva, kateremu je bil v toliki meri vešč, kakor malo kdo v Slovencih. Na ruski jezik ga je opozoril njegov ujec, g. c. kr. auditor S., ki je leta 1870. s Kuhnovim polkom prišel v Trst ter ondu našel svojega netjaka. On ga je zalagal z dragimi ruskimi knjigami.

Znanje ruskega jezika in slovstva ga privede do slovenskega pisateljevanja, hotečega Slovence seznaniti z bogato rusko književnostjo.

Iz njegovega peresa so bili ti le prevodi iz ruskega objavljeni v raznih tečajih „Slov. Naroda“: A. Maksimova „Lov na tigra“,

Vsevlada Solevjeva „Dvojna prikazen“, M. Rudakova „Drag medved“, v letošnjem tečaju pa krasni povesti „Strašen dolg“ in „Stari Gud“ od Vsevlada Solevjeva. Prevod „Ulične pevke“ po N. K. Lebedovu priobči „Slovenski Narod“ meseca decembra t. l. Turgenevljevi „Lovčevi zapiski“ I. in II. del sta bila že dovršena 1881. leta, katere sem tedaj čital obiskavši ga rečenega leta. Dlje časa pili in popravlja prevod, katerega naposled izroči na moj nasvet „Matici Slovenski“ v objavo. Poleg že navedenih prevodov se nahaja jedna daljša povest iz ruskega pri slavnem „Kresovem“ uredništvu v Celovci. Najbrž je prevod iz ruskega lista „Njiva“. Zadnji čas je prevajal neki ruski roman, kateri težko da bi bil dovršen, ker mu je smrt iz roke iztrgala njega spretno pero.

Tudi „Ljubljanskemu Zvonu“ je bil pokojni ves čas dober prijatelj in vrl sotrudnik. Iz raznih ruskih novin mu je nabiral novice iz ruske književnosti, kolikor jih je mogel list pri svojem skromnem prostoru porabiti.

Kot uradnik je bil pokojni izvrsten delavec, točen in do skrajne meje vesten ter značajan mož. Zaradi njegovih možatih in blagih svojstev so ga čislali ne samo tovariši njegovi, temveč tudi višji so znali ūvaževati njega spretnost in nadarjenost.

Po pravici smem reči, da vsi, ki so v življenji poznali to čisto in blago dušo, žalujejo o prerani smrti tega plemenitega triintridesetletnega moža.

V slovenski književnosti pak si je s svojim neumornim delom postavil sam sicer mal, a lep spomenik.

G. Jeréb.

Slovenski glasnik.

Josip Novak †, večletni dekan v Kočevji, umrl je ondu po dolgem bolehanji za vodenico 11. novembra. Novak je bil dné 25. decembra 1833. porojen v Podbrezji na Gorenjskem, gimnazijo je zvršil l. 1853. v Ljubljani ter je potem dve leti služil pri c. kr. pošti v Ljubljani; a tisti dan, ko je bil prejel dekret, s katerim ga je poštna uprava imenovala za c. kr. poštnega asistenta, stopil je v ljubljansko semenišče, kjer je bil 26. julija 1859. posvečen v duhovnika. Novak se je dijak in bogoslovec ozbiljno pečal s slovenščino, osobito s slovenskim pesništvom in več pesnij njegovih je natisnenih v Vodnikovem spomeniku, v „Glasniku“, „Novicah“ in drugod. Pokojni je bil omikan mož, poštna slovanska duša in zaradi svojih ljubeznivih svojstev v vseh socialnih krogih čislana in priljubljena osoba. V. M. P.!